Videosessie

matrices

AP HOGESCHOOL ANTWERPEN

AP.BE

Matrices

- Waarom matrices?

  - Weergeven van grootheden als rijen van getallen (of symbolen)

  - Elk punt op een scherm is “beweegbaar” door gebruik te maken van matrices => transformaties mee uitvoerbaar

Matrices

Beschouw een foto in grijstinten:

133	132	129	131	134	130	130	128	127	134	126	128	127	124	126
133	131	129	132	134	130	129	128	128	134	127	128	128	124	126
134	129	130	130	132	128	127	127	128	130	125	124	128	125	125
129	129	129	127	130	129	125	122	126	125	125	122	126	124	120
126	129	127	127	129	128	128	125	125	128	127	124	126	123	123
128	129	127	119	128	128	127	127	127	125	128	125	122	126	126
128	127	127	127	128	128	125	127	127	127	129	125	125	124	125
128	127	127	127	128	128	127	125	125	127	125	125	124	125	124
126	127	127	124	127	126	127	126	124	126	127	126	122	123	125
126	127	128	126	127	126	128	130	131	130	125	127	125	127	128
128	126	126	125	129	127	129	128	128	128	122	126	124	127	129
128	126	122	128	128	127	128	128	130	128	128	127	124	125	128
126	124	124	127	129	128	128	128	131	125	128	128	127	129	133
125	127	127	126	128	129	129	128	129	130	126	128	128	133	137

Bij elke pixel (i,j) behoort grijswaarde $A_{i,j}$

Alle A bij elkaar genomen krijgen we een blok getallen, wat we een matrix noemen

Matrices

- Definitie matrix?

  - Onder een matrix A van het type (m, n) verstaan we een uit $m \times n$ reële getallen bestaand rechthoekig schema met m horizontale rijen en n verticale kolommen

  - Een matrix is een geordend schema van getallen en bezit daarom geen getalwaarde (in tegenstelling tot de later te bespreken determinant)

Wat zijn matrices

- Rechthoek van getallen in de vorm: $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1\mathrm{n}} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2\mathrm{n}} \\ \vdots & \vdots & \boldsymbol{a_{ij}} & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mn} \end{pmatrix}$

- $\boldsymbol{a_{ij}}$: de elementen van de matrix; het element staat in de i^{de} rij en de j^{de} kolom

Wat zijn matrices?

- Rechthoek van getallen in de vorm: $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & a_{ij} & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mn} \end{pmatrix}$

  - a_{ij} : de elementen van de matrix; het element staat in de i^de rij en de j^de kolom
  - Horizontale lijnen : de rijen van de matrix

Wat zijn matrices?

- Rechthoek van getallen in de vorm: $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & a_{ij} & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mn} \end{pmatrix}$

  - a_{ij} : de elementen van de matrix; het element staat in de i^{de} rij en de j^{de} kolom
  - Horizontale lijnen : de rijen van de matrix
  - Verticale lijnen : de kolommen van de matrix

Wat zijn matrices?

- Rechthoek van getallen in de vorm: $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_2 & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & a_{ij} & \vdots \\ a_{m1} & a_{m2} & \cdots & a_{mn} \end{pmatrix}$

  - Als m het aantal rijen is en n het aantal kolommen spreekt men van een $m \times n$ matrix.
  - Als $m = n$ spreekt men van een vierkante matrix
  - $m = 1$ => rijmatrix of rijvector;
  - $n = 1$ => kolommatrix of kolomvector

Begrippen bij een matrix

- Nulmatrix O
  - Alle elementen zijn gelijk aan 0 => $O = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$

- Hoofddiagonaal
  - Loopt van linksboven naar rechtsonder $\begin{pmatrix} a_{11} & & \\ & a_{22} & \\ & & a_{33} \end{pmatrix}$

- Nevendiagonaal
  - Loopt van rechtsboven naar rechtsonder $\begin{pmatrix} & & a_{13} \\ & a_{22} & \\ a_{31} & & \end{pmatrix}$

Speciale vierkante matrices

.1 Diagonaalmatrix

Een vierkante matrix met n rijen $A=(a_{ik})$ wordt een diagonaalmatrix genoemd als alle buiten de hoofdiagonaal gelegen elementen nul zijn.

$a_{ik} = 0$ als $i \neq k$

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & -3 \end{pmatrix}$$

Speciale vierkante matrices

.2 Eenheidsmatrix

Een diagonaalmatrix met n rijen met de diagonaalelementen a_{ii}
wordt een eenheidsmatrix E met n elementen genoemd

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Matrices

.3 Driehoeksmatrix

De vierkante matrix met n rijen wordt aangeduid als driehoeksmatrix als alle elementen boven of onder de hoofdiagonaal nul zijn. Er is een onderscheid tussen onder- en bovendriehoeksmatrix.

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 3 & -2 & 0 \\ 0 & 5 & -3 \end{pmatrix}$$

Onderdriehoeksmatrix van de orde 3

$$A = \begin{pmatrix} 2 & 5 & 4 & 4 \\ 0 & 5 & 9 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 9 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Bovendriehoeksmatrix van de orde 4

Determinant van een vierkante matrix

- Determinant 1x1- matrix

$$A = | \, a_{11} \, | \rightarrow \text{Het getal } a_{11} \text{ zelf}$$

- Determinant 2x2-matrix

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{vmatrix} \rightarrow D = a_{11}.a_{22} - a_{21}.a_{12}$$

Determinant van een vierkante matrix

- De determinant van een vierkante matrix is een **scalaire weergave** van het volume van de matrix.
- De determinant beschrijft de **relatieve geometrie van de vectoren** waaruit de rijen van de matrix bestaan.
- Meer specifiek vertelt de determinant van een matrix A je het volume van een doos met zijden gegeven door rijen van A.

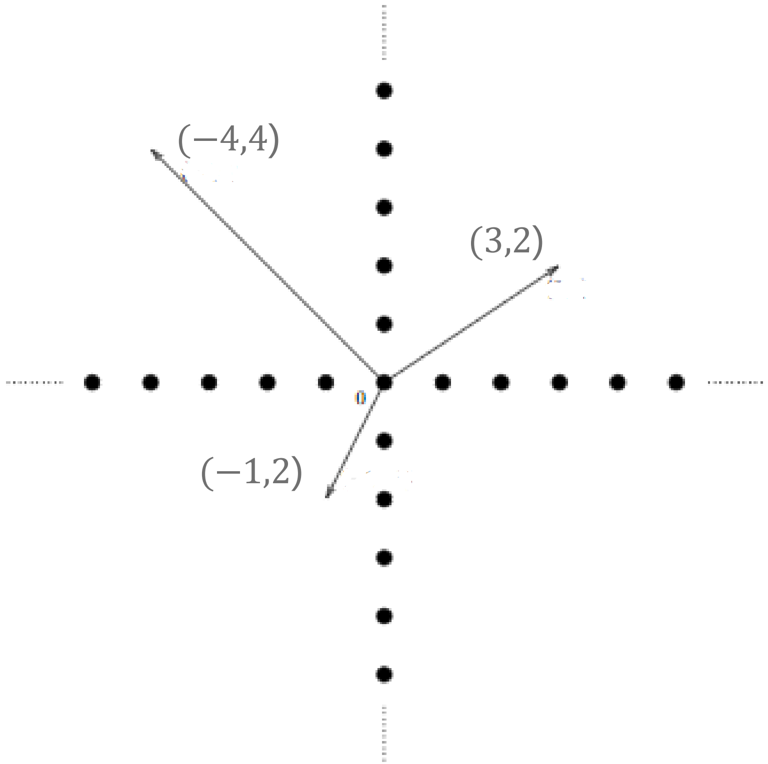

Determinant van een vierkante matrix

- Determinant 3x3- matrix
  - Minor
    - Als in een vierkante matrix van een element de rij en kolom wordt geschrapt en de determinant van de resterende elementen uitgerekend wordt, bekomt men de minor van dit element

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}$$

$$Minor\ van\ het\ element\ a_{22} = a_{11}.a_{33} - a_{13}.a_{31}$$

Determinant van een vierkante matrix

- Determinant 3x3- matrix
  - Minor
    - Als in een vierkante matrix van een element de rij en kolom wordt geschrapt en de determinant van de resterende elementen uitgerekend wordt, bekomt men de minor van dit element

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}$$

$$Minor\ van\ het\ element\ a_{31} = a_{12}.a_{23} - a_{13}.a_{22}$$

Determinant van een vierkante matrix

- Determinant 3x3- matrix
  - cofactor
    - De cofactor van een element wordt bekomen door de minor van dit element te vermenigvuldigen met $(-1)^{i+j}$; waarbij i het rijnummer is en j het kolomnummer van het element

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & \boxed{a_{22}} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}$$

$$cofactor\ of\ \ coëfficiënt\ van\ het\ element\ a_{22} = (-1)^{(2+2)}.(a_{11}.a_{33} - a_{13}.a_{31})$$

Determinant van een vierkante matrix

- Determinant 3x3- matrix
  - cofactor
    - De cofactor van een element wordt bekomen door de minor van dit element te vermenigvuldigen met $(-1)^{i+j}$; waarbij i het rijnummer is en j het kolomnummer van het element

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}$$

$$cofactor\ of\ \ coëfficiënt\ van\ het\ element\ a_{23} = (-1)^{(2+3)}.(a_{11}.a_{32} - a_{12}.a_{32})$$

Determinant van een 3X3 vierkante matrix

- ***De determinant van een vierkante matrix is de som van de producten van de elementen van een willekeurige rij (of kolom) met hun respectievelijke cofactoren***

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}$$

$$D = (-1)^{1+1} . a_{11} . \begin{vmatrix} a_{22} & a_{23} \\ a_{32} & a_{33} \end{vmatrix} + (-1)^{1+2} . a_{12} . \begin{vmatrix} a_{21} & a_{23} \\ a_{31} & a_{33} \end{vmatrix} + (-1)^{1+3} . a_{13} . \begin{vmatrix} a_{21} & a_{22} \\ a_{31} & a_{32} \end{vmatrix}$$

$$D = (-1)^{1+1} . a_{11} . (a_{22} . a_{33} - a_{23} . a_{32}) + (-1)^{1+2} . a_{12} . (a_{21} . a_{33} - a_{31} . a_{23})$$
$$+(-1)^{1+3} . a_{13} . (a_{21} . a_{32} - a_{22} . a_{31})$$

Determinant van een 3X3 vierkante matrix

- Determinant (alternatieve rekenwijze)

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix}\begin{matrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \\ a_{31} & a_{32} \end{matrix}\Bigg|$$

$$D = \underline{a_{11}.a_{22}.a_{33} + a_{12}.a_{23}.a_{31} + a_{13}.a_{21}.a_{32}} - \underline{a_{13}.a_{22}.a_{31} - a_{11}.a_{23}.a_{32} - a_{12}.a_{21}.a_{33}}$$

Som en verschil van matrices

- Optellen – aftrekken
  - Matrices die opgeteld of afgetrokken worden moeten van dezelfde grootte zijn
  - De gelijknamige elementen van beide matrices worden bij elkaar opgeteld of afgetrokken

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix} \qquad B = \begin{vmatrix} b_{11} & b_{12} & b_{13} \\ b_{21} & b_{22} & b_{23} \\ b_{31} & b_{32} & b_{33} \end{vmatrix}$$

$$A + B = \begin{vmatrix} a_{11} + b_{11} & a_{12} + b_{12} & a_{13} + b_{13} \\ a_{21} + b_{21} & a_{22} + b_{22} & a_{23} + b_{23} \\ a_{31} + b_{31} & a_{32} + b_{32} & a_{33} + b_{33} \end{vmatrix}$$

Som en verschil van matrices

- Eigenschappen: Optellen – aftrekken
  - Als A, B en C (=A+B) matrices zijn van dezelfde afmetingen, dan gelden volgende eigenschappen: $(A, BenC \in \mathbb{R}^{mxn})$
    - Gesloten $A + B \in \mathbb{R}^{m\times n}$
    - Associativiteit $A + (B + C) = (A + B) + C$
    - Neutraal element $A + 0_{m\times n} = A = 0_{m\times n} + A$
    - Symmetrisch element $A + (-A) = 0_{m\times n} = (-A) + A$
    - Commutativiteit $A + B = B + A$

Scalair veelvoud van een matrix

- Is het vermenigvuldigen van een matrix met een getal

$$\lambda \times \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \lambda.a_{11} & \lambda.a_{12} & \lambda.a_{13} \\ \lambda.a_{21} & \lambda.a_{22} & \lambda.a_{23} \\ \lambda.a_{31} & \lambda.a_{32} & \lambda.a_{33} \end{vmatrix}$$

- Eigenschappen:

$$\lambda.(A+B) = \lambda.A + \lambda.B$$

$$(\lambda + \mu).A = \lambda.A + \mu.A$$

$$(\lambda.\mu).A = \lambda.(\mu.A)$$

Getransponeerde matrix

- De getransponeerde matrix van een $m \times n$ matrix A is de $m \times n$ matrix A^T die ontstaat door de rijen van A in kolommen te noteren en omgekeerd, de kolommen van A als rijen te schrijven

  - De eerste rij van A wordt de eerste kolom van A^T,
  - De tweede rij van A wordt de tweede kolom van A^T, enz ...

$$A = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{vmatrix} \qquad A^T = \begin{vmatrix} a_{11} & a_{21} & a_{31} \\ a_{12} & a_{22} & a_{32} \\ a_{13} & a_{23} & a_{33} \end{vmatrix}$$

Bijzondere matrix

Scheefsymmetrische matrix

De vierkante matrix $A=(a_{ik})$ met n rijen is scheefsymmetrisch als $a_{ik}= -a_{ki}$ met $i,k = 1, 2, \ldots, n$

Hierbij geldt dat $A = A^T$

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 3 & -6 \\ -3 & -2 & -5 \\ 6 & 5 & -3 \end{pmatrix}$$

Vermenigvuldigen van matrices

- Twee matrices A en B kunnen met elkaar worden vermenigvuldigd als het aantal kolommen van A gelijk is aan het aantal rijen van B.
  - Het aantal rijen van A.B is gelijk aan het aantal rijen van A
  - Het aantal kolommen van A.B is gelijk aan het aantal kolommen van B

Vermenigvuldigen van matrices

Stel: $A = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$ *en* $B = \begin{pmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix}$

Matrix A is van het type (2,2) en matrix B is van het typ (2,3)
De rijcomponenten van A en de kolomcomponenten van B bezitten elk twee componenten. We vormen scalaire producten uit telkens een rijvector van A met een kolomvector van B volgens het volgende schema:

$$\begin{array}{r} 1e\ rijvector \rightarrow \\ 2e\ rijvector \rightarrow \end{array} \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{array}{c} \begin{pmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix} \\ \begin{array}{ccc} \uparrow & \uparrow & \uparrow \\ 1e & 2e & 3e \end{array} \\ kolomvector \end{array} = \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} & c_{13} \\ c_{21} & c_{22} & c_{23} \end{pmatrix}$$

Vermenigvuldigen van matrices

$$\begin{array}{r} 1e\ rijvector \rightarrow \\ 2e\ rijvector \rightarrow \end{array}\begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} c_{11} & c_{12} & c_{13} \\ c_{21} & c_{22} & c_{23} \end{pmatrix}$$

$$\begin{array}{ccc} \uparrow & \uparrow & \uparrow \\ 1e & 2e & 3e \\ & kolomvector & \end{array}$$

Stel: $A = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$ en $B = \begin{pmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix}$

Eerst wordt de eerste rijvector van A achtereenvolgens met iedere kolomvector van B scalair vermenigvuldigd. Vervolgens wordt de tweede rijvector van A scalair met ieder van de drie kolomvectoren van B vermenigvuldigd => er wordt in totaal 6 scalaire producten verkregen:

- c_{11}= (1^e rijvector van A)(1^e kolomvector van B) = 1.4 + 5.1 = 9
- c_{12}= (1^e rijvector van A)(2^e kolomvector van B) = 1.1 + 5.0 = 1
- c_{13}= (1^e rijvector van A)(3^e kolomvector van B) = 1.2 + 5.3 = 17
- c_{21}= (2^e rijvector van A)(1^e kolomvector van B) = 2.4 + 3.1 = 11
- c_{22}= (2^e rijvector van A)(2^e kolomvector van B) = 2.1 + 3.0 = 2
- c_{23}= (2^e rijvector van A)(3^e kolomvector van B) = 2.2 + 3.3 = 13

$$C = A.B = \begin{pmatrix} 1 & 5 \\ 2 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 4 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 9 & 1 & 17 \\ 11 & 2 & 13 \end{pmatrix}$$

Vermenigvuldigen van matrices

- De vorming van een produkt is alleen mogelijk als het aantal kolommen van A overeenstemt met het aantal rijen van B.
- Het matrixprodukt A.B is van het type (m, p).
- Het matrixelement c_{ik} van het matrixprodukt A.B is het scalaire produkt van de i-de rijvector en de k-de kolomvector van B.
- In het algemeen is $A.B \neq B.A$, dat wil zeggen de matrixvermenigvuldiging is een niet-commutatieve rekenkundige bewerking.

Wetten voor de matrixvermenigvuldiging

- Associatieve wet : $A\,(BC) = (AB).C$
- Distributieve wet: $A\,(B+C) = AB + AC$

  $(A+B)\,C = AC + BC$

Overige regels:

- $(AB)^T = B^T \,.\, A^T$
- $AE = EA = A$

Inverse matrix

- B is de inverse matrix van A als $A.B = B.A = I_n$; met I_n de eenheidsmatrix.
- De inverse matrix van A wordt weergegeven als A^{-1}
- Inverse matrix kan enkel bestaan voor een vierkante matrix
- Veel vierkante matrices hebben geen inverse matrix
  - Determinant van nxn matrix A = 0 => geen inverse matrix => A wordt singulier genoemd
  - Determinant van nxn matrix A ≠ 0 => inverse matrix => A wordt regulier genoemd
- Als een vierkante matrix inverteerbaar is, dan is de inverse matrix uniek. Dit wil zeggen dat er maar één matrix A^{-1} bestaat waarvoor geldt $A.A^{-1} = A^{-1}.A = I$
- $(A^{-1})^{-1} = A$ als A^{-1} bestaat

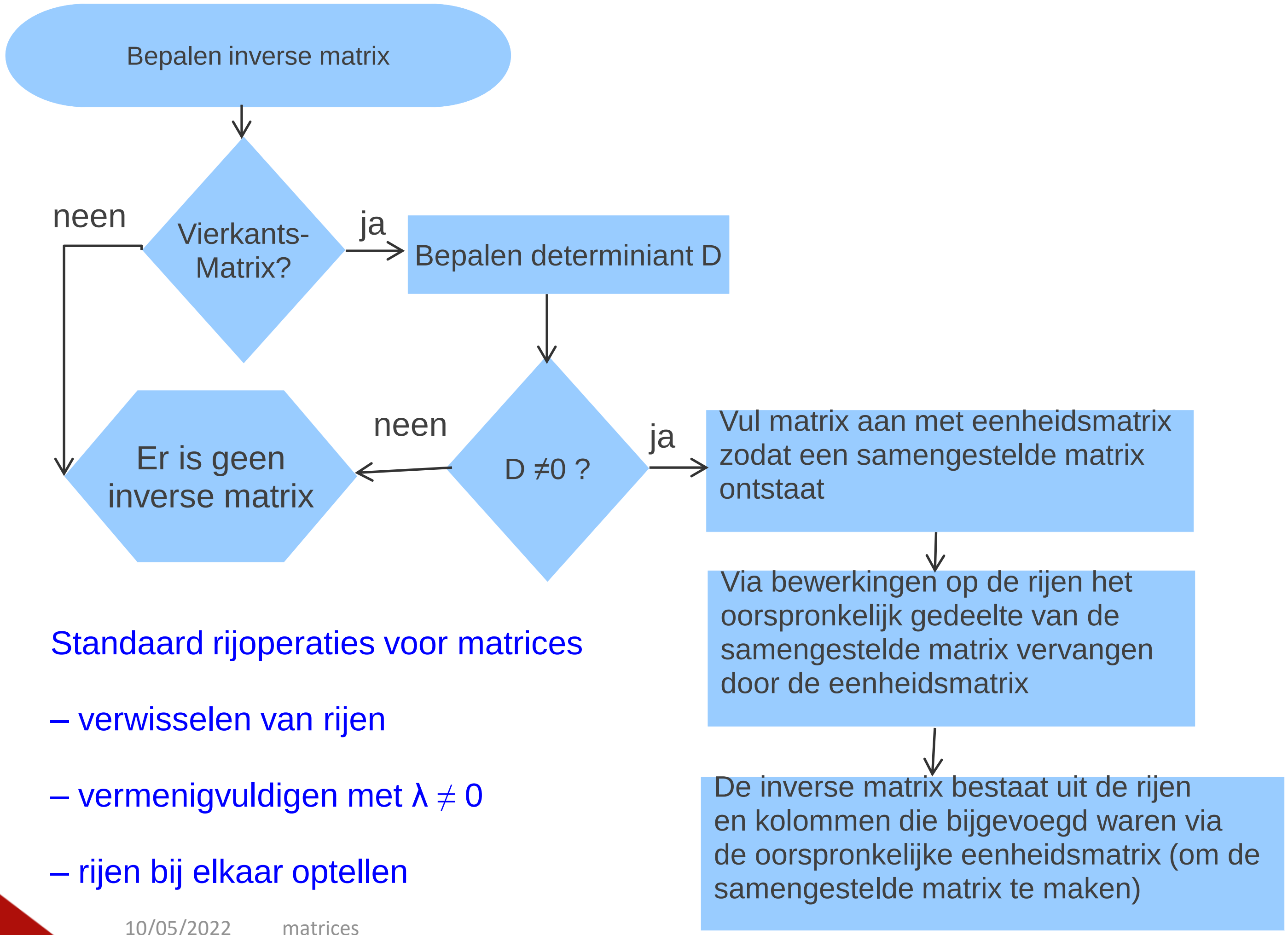

Standaard rijoperaties voor matrices

– verwisselen van rijen

– vermenigvuldigen met $\lambda \neq 0$

– rijen bij elkaar optellen

Wat kan je met matrixberekening doen?

Stel volgende situatie:

In een studentenhuis staan:

- 2 bakken cola en 3 bakken cola zero,
- 4 bakken fruitsap (appel) en 2 bakken fruitsap (appelsien)
- 6 bakken bier en 2 bakken alcoholvrij bier

De studenten willen juist voor het examen nog een feestje geven. Maar men vreest een tekort, daarom wordt nog het volgende bijbesteld:

- 2 bakken cola en 2 bakken cola zero
- 3 bakken fruitsap (appel) en 4 bakken fruitsap (appelsien)
- 5 bakken bier en 2 bakken alcoholvrij bier

Wat kan je met matrixberekening doen?

Een student IT komt op het idee om aan voorraadbeheer te doen. Hij doet het volgende:

- Aanmaken van een voorraadmatrix V
- Aanmaken van een bestelmatrix B

$$V = \begin{array}{c} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 2 \\ 6 & 2 \end{vmatrix} \qquad B = \begin{array}{c} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{vmatrix}$$

Wat kan je met matrixberekening doen?

- Aanmaken van een voorraadmatrix V
- Aanmaken van een bestelmatrix B

$$V = \begin{array}{r} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 2 \\ 6 & 2 \end{vmatrix} \qquad B = \begin{array}{r} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{vmatrix}$$

De nieuwe voorraad komt in de matrix N_V

$$N_V = \begin{array}{r} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 4 & 5 \\ 7 & 6 \\ 11 & 4 \end{vmatrix}$$

Wat kan je met matrixberekening doen?

$$V = \begin{array}{c} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 2 \\ 6 & 2 \end{vmatrix} \qquad B = \begin{array}{c} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{vmatrix} \qquad N_V = \begin{array}{c} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 4 & 5 \\ 7 & 6 \\ 11 & 4 \end{vmatrix}$$

N_V wordt bekomen door de overeenkomstige elementen van matrix V en B op te tellen.

Enkel gelijksoortige matrices kunnen worden opgeteld!

Wanneer bakken worden leeggedronken zou je nog een matrix L_G met leeggoed kunnen maken; deze bevat de lege bakken

Wat kan je met matrixberekening doen?

$$B = \begin{array}{r} cola \\ fruitsap \\ bier \end{array} \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{vmatrix}$$

Een eventuele verdubbeling van de bestelling kan worden verwezenlijkt door de matrix B te vermenigvuldigen met een scalair

Verdubbeling bestelling $= 2 \times B = 2 \times \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 4 & 2 \\ 6 & 8 \\ 10 & 4 \end{vmatrix}$

Algemeen: $\boldsymbol{\lambda \in \mathbb{R}}$ ***en*** $\boldsymbol{B = [b_{ij}] \in \mathbb{R}^{m \times n}}$ ***is*** $\boldsymbol{\lambda \times B = [\lambda b_{ij}] \in \mathbb{R}^{m \times n}}$

Hoeveel vezels, eiwit, vet en koolhydraten bevat een bepaalde maaltijd?

Stel dat een ontbijt bestaat uit chocolademelk (halfvol), croissant, volkorenbrood en mager kalkoenbeleg.

Per 100g van een voedingsmiddel van het ontbijt zit het volgende in:

	Eiwit	Vet	Koolhydraten	vezels
Croisssant	9,2 g	26,3 g	50,3 g	2,3 g
Volkorenbrood	11,1 g	2,3 g	44 g	6,4 g
Kalkoen	22,6 g	1,4 g	0,6 g	0 g
chocolademelk	3,2 g	1,6 g	12,9 g	0 g

Hoeveel vezels, eiwit, vet en koolhydraten bevat een bepaalde maaltijd?

Stel dat je een app wil maken waarbij je per ontbijt wil weergeven hoeveel eiwit (E), vet (V), koolhydraden (KH) en vezels (Ve) zijn opgenomen

Omrekenen waarden tabel naar hoeveelheden bij 1 g en deze in – matrix-vorm opslaan

$$A = \begin{array}{cc} & \begin{array}{cccc} \text{Chr} & \text{Volk.} & \text{Kalk} & \text{choc} \end{array} \\ \begin{array}{c} V \\ E \\ KH \\ Ve \end{array} & \begin{vmatrix} 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,112 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{vmatrix} \end{array}$$

Hoeveel vezels, eiwit, vet en koolhydraten bevat een bepaalde maaltijd?

De hoeveelheid croissant, volkorenbrood, kalkoen en chocomelk tijdens het ontbijt worden ingenomen worden in een afzonderlijke matrix opgeslagen

$$B = \begin{array}{c} \text{Croissant} \\ \text{Volkorenbrood} \\ \text{Kalkoen} \\ \text{Chocolademelk} \end{array} \begin{vmatrix} cr \\ vo \\ ka \\ ch \end{vmatrix}$$

Hoeveel vezels, eiwit, vet en koolhydraten bevat een bepaalde maaltijd?

Stel dat het ontbijt bestond uit : 50 g chroissant, 24 g Volkorenbrood, 12 g kalkoen en 250 g chocolademelk

$$B = \begin{array}{c} \textit{Croissant} \\ \textit{Volkorenbrood} \\ \textit{Kalkoen} \\ \textit{Chocolademelk} \end{array} \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix}$$

Hoeveel eiwit, vet, koolhydraten en vezels zijn er opgenomen?

Hoeveel eiwit, vet, koolhydraten en vezels zijn er opgenomen?

$$Opname = B \times A$$

$$B = \begin{array}{c} Croissant \\ Volkorenbrood \\ Kalkoen \\ Chocolademelk \end{array} \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix}$$

$$A = \begin{array}{c|cccc|} & Chr & Volk. & Kalk & choc \\ V & 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ E & 0,092 & 0,092 & 0226 & 0,032 \\ KH & 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ Ve & 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{array}$$

$$Opname \begin{vmatrix} Vet \\ eiwit \\ KH \\ vezels \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,112 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

$$Opname_{11} = 50 \times 0,263 + 24 \times 0,023 + 12 \times 0,014 + 250 \times 0,016$$

$$Opname_{11} = 17,87\ g\ vet$$

Hoeveel eiwit, vet, koolhydraten en vezels zijn er opgenomen?

$$Opname = B \times A$$

$$B = \begin{array}{c} Croissant \\ Volkorenbrood \\ Kalkoen \\ Chocolademelk \end{array} \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix}$$

$$A = \begin{array}{c} \\ V \\ E \\ KH \\ Ve \end{array} \begin{array}{cccc} Chr & Volk. & Kalk & choc \\ \hline 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,092 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} vet \\ eiwit \\ KH \\ vezels \end{array} \begin{vmatrix} 17,87\ g \\ eiwit \\ KH \\ vezels \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,112 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

$$Opname_{21} = 50 \times 0,092 + 24 \times 0,112 + 12 \times 0,226 + 250 \times 0,32$$

$$Opname_{21} = 18g\ eiwit$$

Hoeveel eiwit, vet, koolhydraten en vezels zijn er opgenomen?

$$Opname = B \times A$$

$$B = \begin{array}{r} Croissant \\ Volkorenbrood \\ Kalkoen \\ Chocolademelk \end{array} \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix}$$

$$A = \begin{array}{c} \\ V \\ E \\ KH \\ Ve \end{array} \begin{array}{cccc} Chr & Volk. & Kalk & choc \\ \hline 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,092 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} vet \\ eiwit \\ KH \\ vezels \end{array} \begin{vmatrix} 17,87\ g \\ 18,0\ g \\ 64,89\ g \\ 2,69\ g \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 50 \\ 24 \\ 12 \\ 250 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 0,263 & 0,023 & 0,014 & 0,016 \\ 0,092 & 0,112 & 0226 & 0,032 \\ 0,503 & 0,44 & 0,006 & 0,129 \\ 0,023 & 0,064 & 0 & 0 \end{vmatrix}$$

Algemeen: $A = |a_{ij}| \in \mathbb{R}^{m \times p}$ **en** $B = [b_{ij}] \in \mathbb{R}^{p \times n}$ **is** $C = A \times B$

Met $C_{ij} = a_{i1} \times b_{1j} + a_{i2} \times b_{2j} + \ldots + a_{in} \times b_{nj}$

$$c_{ij} = \sum_{k-1}^{n} a_{ik} \times b_{kj} \qquad (i \in \{1, 2, \ldots, m\}, j \in \{1, 2, \ldots, n\})$$

Cryptologie: gebruik van matrices om te coderen en decoderen

- Stel volgende overeenkomst:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
U	V	W	X	Y	Z	=	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	…
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	…

- Voorbeeld:

E	L	E	K	T	R	O	N
5	12	5	11	20	18	15	14

Cryptologie: gebruik van matrices om te coderen en decoderen

- Voorbeeld:

E	L	E	K	T	R	O	N
5	12	5	11	20	18	15	14

- Hoe coderen?

➢ stap 1 : De letters in 2×1 matrices plaatsen en omzetten in getallen

➢ Stap 2 : voer de encryptie (codering) uit

➢ Stap 3 : decoderen

Stap 1 : De letters in een 2×1 matrices plaatsen en omzetten in getallen

- Voorbeeld:

E	L	E	K	T	R	O	N
5	12	5	11	20	18	15	14

- $\begin{vmatrix} E \\ L \end{vmatrix} \begin{vmatrix} E \\ K \end{vmatrix} \begin{vmatrix} T \\ R \end{vmatrix} \begin{vmatrix} O \\ N \end{vmatrix}$ (als het woord oneven is, de laatste oneven plaats met '-' opvullen)

- $\begin{vmatrix} 5 \\ 12 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 5 \\ 11 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 20 \\ 18 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 15 \\ 14 \end{vmatrix}$

Stap 2 : encryptie

- Voorbeeld: $\begin{vmatrix} E \\ L \end{vmatrix} \begin{vmatrix} E \\ K \end{vmatrix} \begin{vmatrix} T \\ R \end{vmatrix} \begin{vmatrix} O \\ N \end{vmatrix}$ ➔ $\begin{vmatrix} 5 \\ 12 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 5 \\ 11 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 20 \\ 18 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 15 \\ 14 \end{vmatrix}$
- Kies een willekeurige vierkante matrix met dimentsie 2 bv: $\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix}$
- Bereken:
  - $\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 5 \\ 12 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 5 \times 1 + 12 \times 1 \\ 5 \times 0 + 12 \times 2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 17 \\ 24 \end{vmatrix}$
  - $\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 5 \\ 11 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 5 \times 1 + 11 \times 1 \\ 5 \times 0 + 11 \times 2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 16 \\ 22 \end{vmatrix}$
  - $\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 20 \\ 18 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 20 \times 1 + 18 \times 1 \\ 20 \times 0 + 18 \times 2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 38 \\ 36 \end{vmatrix}$
  - $\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 15 \\ 14 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 15 \times 1 + 14 \times 1 \\ 15 \times 0 + 14 \times 2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 29 \\ 28 \end{vmatrix}$

Stap 2 : encryptie

- De encrypted boodschap wordt: $\begin{vmatrix}17\\24\end{vmatrix}\begin{vmatrix}16\\22\end{vmatrix}\begin{vmatrix}38\\36\end{vmatrix}\begin{vmatrix}29\\28\end{vmatrix}$
- Terug omzetten naar letters: $\begin{vmatrix}Q\\X\end{vmatrix}\begin{vmatrix}P\\V\end{vmatrix}\begin{vmatrix}K\\I\end{vmatrix}\begin{vmatrix}B\\A\end{vmatrix}$ ➔ QXPVKIBA

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
U	V	W	X	Y	Z	=	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	…
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	…

Terug omzetten naar letters:
Van getallen groter dan 27 trek je (veelvouden van) 27 af. (38-27 = 11 => K)
Getallen kleiner dan 1 tel je (veelvouden van) 27 bij. (-20 + 27 = 7 => G)

Stap 3 : decoderen

- De encrypted boodschap wordt: $\begin{vmatrix}17\\24\end{vmatrix} \begin{vmatrix}16\\22\end{vmatrix} \begin{vmatrix}38\\36\end{vmatrix} \begin{vmatrix}29\\28\end{vmatrix}$ ➔ QXPVKIBA
- Terug omzetten:
  - ***De persoon die de boodschap ontvangt moet de vermenigvuldiging met de sleutel $\begin{vmatrix}\mathbf{1} & \mathbf{1}\\ \mathbf{0} & \mathbf{2}\end{vmatrix}$ terug ongedaan maken. Dit komt neer om een matrix te vinden die weer de oorspronkelijke getallen teruggeeft:***
  - Inverse matrix van de sleutel bepalen
    - Indien A een inverste matrix A^{-1} heeft, moet $A \times A^{-1} = I = A^{-1} \times A$
    - I = eenheidsmatrix

Stap 3 : decoderen : Bepalen van inverse matrix van de sleutel:

Inverse matrix A^{-1} ***Eenheidsmatrix*** I

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix}$$

Uit regels van vermenigvuldiging:

$$I_{11} = 1 = a \times 1 + c \times 1 \Longrightarrow a + c = 1$$

Stap 3 : decoderen : Bepalen van inverse matrix van de sleutel:

Inverse matrix A^{-1}   ***Eenheidsmatrix I***

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix}$$

Uit regels van vermenigvuldiging:

$$I_{11} = 1 = a \times 1 + c \times 1 \Longrightarrow a + c = 1$$
$$I_{21} = 0 = a \times 0 + c \times 2 \Longrightarrow 2c = 0$$

Stap 3 : decoderen : Bepalen van inverse matrix van de sleutel:

Inverse matrix $\boldsymbol{A^{-1}}$

Eenheidsmatrix I

$$\begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} \boldsymbol{a} & \boldsymbol{b} \\ \boldsymbol{c} & \boldsymbol{d} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{1} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \boldsymbol{a} & \boldsymbol{b} \\ \boldsymbol{c} & \boldsymbol{d} \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \end{vmatrix}$$

Uit regels van vermenigvuldiging:

$$I_{11} = 1 = a \times 1 + c \times 1 \Longrightarrow a + c = 1$$
$$I_{21} = 0 = a \times 0 + c \times 2 \Longrightarrow 2c = 0$$
$$I_{12} = 0 = b \times 1 + d \times 1 \Longrightarrow b + d = 0$$

Stap 3 : decoderen : Bepalen van inverse matrix van de sleutel:

Inverse matrix $\boldsymbol{A^{-1}}$ ***Eenheidsmatrix*** $\boldsymbol{I}$

$$\begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} \boldsymbol{a} & \boldsymbol{b} \\ \boldsymbol{c} & \boldsymbol{d} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{0} \\ \mathbf{0} & \mathbf{1} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \boldsymbol{a} & \boldsymbol{b} \\ \boldsymbol{c} & \boldsymbol{d} \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \end{vmatrix}$$

Uit regels van vermenigvuldiging:

$$I_{11} = 1 = a \times 1 + c \times 1 \Longrightarrow a + c = 1$$
$$I_{21} = 0 = a \times 0 + c \times 2 \Longrightarrow 2c = 0$$
$$I_{12} = 0 = b \times 1 + d \times 1 \Longrightarrow b + d = 0$$
$$I_{22} = 1 = b \times 0 + d \times 2 \Longrightarrow 2d = 1$$

Stap 3 : decoderen : Bepalen van inverse matrix van de sleutel:

Inverse matrix $\boldsymbol{A^{-1}}$ ***Eenheidsmatrix*** $\boldsymbol{I}$

$$\begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} a & b \\ c & d \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 2 \end{vmatrix}$$

Uit regels van vermenigvuldiging:

$$I_{11} = 1 = a \times 1 + c \times 1 \Longrightarrow \boldsymbol{a + c = 1}$$
$$I_{21} = 0 = a \times 0 + c \times 2 \Longrightarrow \boldsymbol{2c = 0}$$
$$I_{12} = 0 = b \times 1 + d \times 1 \Longrightarrow \boldsymbol{b + d = 0}$$
$$I_{22} = 1 = b \times 0 + d \times 2 \Longrightarrow \boldsymbol{2d = 1}$$

$$\boldsymbol{2d = 1 \Longrightarrow d = 0,5}$$
$$\boldsymbol{2c = 0 \Rightarrow a + c = 1 \Rightarrow a = 1; c = 0}$$
$$\boldsymbol{b + d = 0 \text{ en } d = 0,5 \Rightarrow b = -0,5}$$

$$\Rightarrow \boldsymbol{A^{-1}} = \begin{vmatrix} 1 & -0,5 \\ 0 & 0,5 \end{vmatrix}$$

Stap 3 : decoderen : terug vormen van oorstpronkelijke tekst:

$$\begin{vmatrix} E \\ L \end{vmatrix} \begin{vmatrix} E \\ K \end{vmatrix} \begin{vmatrix} T \\ R \end{vmatrix} \begin{vmatrix} O \\ N \end{vmatrix} \rightarrow \begin{vmatrix} 5 \\ 12 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 5 \\ 11 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 20 \\ 18 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 15 \\ 14 \end{vmatrix} \xrightarrow[\begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{1} \\ \mathbf{0} & \mathbf{2} \end{vmatrix}]{\text{encryptie}} \begin{vmatrix} 17 \\ 24 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 16 \\ 22 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 38 \\ 36 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} 29 \\ 28 \end{vmatrix} \rightarrow \text{QXPVKIBA}$$

$$\Rightarrow \boldsymbol{A^{-1}} = \begin{vmatrix} \mathbf{1} & \mathbf{-0,5} \\ \mathbf{0} & \mathbf{0,5} \end{vmatrix}$$

Decodering :

- $\begin{vmatrix} 1 & -0,5 \\ 0 & 0,5 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 17 \\ 24 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 \times 17 - 0,5 \times 24 \\ 0 \times 17 + 0,5 \times 24 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 5 \\ 12 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} E \\ L \end{vmatrix}$
- $\begin{vmatrix} 1 & -0,5 \\ 0 & 0,5 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 16 \\ 22 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 \times 16 - 0,5 \times 22 \\ 0 \times 17 + 0,5 \times 22 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 5 \\ 11 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} E \\ K \end{vmatrix}$
- $\begin{vmatrix} 1 & -0,5 \\ 0 & 0,5 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 38 \\ 36 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 \times 38 - 0,5 \times 36 \\ 0 \times 38 + 0,5 \times 36 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 20 \\ 18 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} T \\ R \end{vmatrix}$
- $\begin{vmatrix} 1 & -0,5 \\ 0 & 0,5 \end{vmatrix} \times \begin{vmatrix} 29 \\ 28 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 1 \times 29 - 0,5 \times 28 \\ 0 \times 29 + 0,5 \times 28 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 15 \\ 14 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} O \\ N \end{vmatrix}$